บทที่ 2

คำจำกัดความและวิวัฒนาการของการค้าประเวณีหญิงและเด็ก

2.1 ขอบเขตของคำจำกัดความและ วิวัฒนาการของการค้าประเวณีข้ามชาติ

การค้าประเวณีหญิงและเด็กข้ามชาติเป็นปัญหาการค้ามนุษย์ที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง[1] ดังนั้นในการทำความเข้าใจต่อปัญหาดังกล่าว จึงมีความพยายามในการกำหนดนิยามของการค้าประเวณีหญิงและเด็กทั้งในระดับอนุสัญญาระหว่างประเทศและในระดับกฎหมายภายใน

อนึ่ง การให้คำจำกัดความในเรื่องของการค้าประเวณีข้ามชาติจึงมุ่งไปที่การกำหนดนิยามเพื่อให้ครอบคลุมถึงลักษณะการกระทำความผิดตามที่ปรากฏในปัจจุบัน เพื่อที่จะสามารถลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งจัดการกับปัญหาการค้าประเวณีข้ามชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2.1.1 คำนิยามของการค้าประเวณีหญิงและเด็กข้ามชาติ

จากการศึกษาพบว่าในอนุสัญญาต่างๆที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศไม่ปรากฏการกำหนดคำนิยามของการค้าประเวณีหญิงและเด็กโดยตรง อย่างไรก็ตามเนื่องจากการค้าประเวณีหญิงและเด็กเป็นส่วนหนึ่งของการค้ามนุษย์ ดังนั้นจึงสามารถศึกษาถึงขอบเขตและคำจำกัดความของกรณีดังกล่าวได้จากคำนิยามที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ซึ่งในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและพิธีสารต่อท้ายเพื่อป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, Supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime) ได้บัญญัติไว้ในข้อ 3(a) ว่า "การค้ามนุษย์ หมายถึง การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้

---

[1]การค้ามนุษย์ที่พบมากแบ่งออกเป็น 4 ประเภทได้แก่ การค้าแรงงาน การค้าประเวณี การบังคับเป็นขอทาน และการแสวงหาประโยชน์ประเภทอื่นๆจาก http://www.cr-police.org/crime_trafficking.htm.

อาศัยอยู่ หรือการรับไว้ซึ่งบุคคลด้วยวิธีการขู่เข็ญ หรือด้วยการใช้กำลัง หรือด้วยการบังคับในรูปแบบอื่นใด ด้วยการลักพาตัว ด้วยการฉ้อโกง ด้วยการหลอกลวง ด้วยการใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือด้วยการใช้สถานะความเสี่ยงภัยจากการค้ามนุษย์โดยมิชอบ หรือมีการให้หรือรับเงินหรือผลประโยชน์เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจควบคุมบุคคลอื่น เพื่อความมุ่งประสงค์ในการแสวงหาประโยชน์ การแสวงประโยชน์อย่างน้อยที่สุด ให้หมายรวมถึงประโยชน์จากการค้าประเวณีของบุคคลอื่น หรือการแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การบังคับใช้แรงงาน หรือบริการ การเอาคนลงเป็นทาสหรือการกระทำอื่นเสมือนการเอาคนลงเป็นทาส การทำให้ตกอยู่ใต้บังคับ หรือการตัดอวัยวะออกจากร่างกาย"[2] ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพิธีสารดังกล่าวได้กำหนดนิยามของการค้ามนุษย์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองหญิงและเด็กจากการค้าประเวณีข้ามชาติอย่างชัดเจน ดังนั้น การกระทำใดๆ ต่อหญิงหรือเด็กในลักษณะดังกล่าวจึงถือได้ว่าเป็นการค้าประเวณีข้ามชาติและเป็นการค้ามนุษย์อย่างหนึ่ง

อนึ่ง ในกรณีของประเทศไทยได้มีการกำหนดคำนิยามเกี่ยวกับการค้าประเวณีหญิงและเด็กไว้ในพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 มาตรา 5 ซึ่งมีข้อความว่า "ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็ก ซื้อ ขาย

---

[2]คำแปลอย่างไม่เป็นทางการจาก "การค้ามนุษย์ นโยบาย แผน/กฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้อง" โดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ . Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, Supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000, Article 3 (a). "Trafficking in persons" shall mean the recruitment, transportation, transfer, harbouring or receipt of persons, by means of the threat or use of force or other forms of coercion, of abduction, of fraud, of deception, of the abuse of power or of a position of vulnerability or of the giving or receiving of payments or benefits to achieve the consent of a person having control over another person, for the purpose of exploitation. Exploitation shall include, at a minimum, the exploitation of the prostitution of others or other forms of sexual exploitation, forced labour or services, slavery or practices similar to slavery, servitude or the removal of organs.

จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด รับ หน่วงเหนี่ยว หรือกักขัง ซึ่งหญิงหรือเด็ก หรือจัดให้หญิงหรือเด็กกระทำการหรือยอมรับการกระทำการใด เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เพื่อการอนาจาร หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ไม่ว่าหญิงหรือเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี กฎหมายว่าด้วยสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน หรือพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้" ซึ่งจะพบว่าประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับปัญหาการค้าประเวณีหญิงและเด็กโดยมีการออกกฎหมายเฉพาะเพื่อป้องกันและปราบปรามปัญหาดังกล่าว อย่างไรก็ตามเมื่อศึกษาถึงขอบเขตของคำจำกัดความในเรื่องนี้แล้วจะพบว่าการบัญญัติถึงลักษณะการกระทำความผิดอาจจะยังไม่ครอบคลุมถึงรูปแบบของการกระทำความผิดในปัจจุบัน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขในอนาคตต่อไป

นอกจากพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 แล้วยังมีการกำหนดคำนิยามของการค้าประเวณีไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ.2539 "การค้าประเวณี หมายความว่า การยอมรับการกระทำชำเราหรือการยอมรับการกระทำอื่นใด หรือการกระทำอื่นใดเพื่อสำเร็จความใคร่ในทางกามารมณ์ของผู้อื่น อันเป็นการสำส่อนเพื่อสินจ้างเพื่อประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ยอมรับการกระทำและผู้กระทำจะเป็นบุคคลเพศเดียวกันหรือคนละเพศ" ซึ่งจากนิยามดังกล่าวจะเห็นถึงความพยายามในการให้ความชัดเจนในการจัดการกับปัญหาการค้าประเวณีหญิงและเด็ก ซึ่งรวมไปถึงกรณีของเด็กชายที่ในปัจจุบันพบว่าถูกชักนำหรือล่อลวงเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีข้ามชาติได้พอๆกับเด็กหญิง

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่าในการกำหนดคำนิยามเกี่ยวกับการค้าประเวณีหญิงและเด็กมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดถึงลักษณะและรูปแบบของการกระทำความผิดให้ครอบคลุมและเท่าทันสถานการณ์ในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษต่อไป

2.1.2 <u>วิวัฒนาการของการค้าประเวณีหญิงและเด็กในประเทศไทย</u>

การค้าประเวณีหญิงและเด็กปรากฏขึ้นในสังคมไทยเป็นเวลาช้านาน และยังคงดำรงอยู่ในสังคมไทยเรื่อยมา ตั้งแต่ครั้งที่ยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการค้าประเวณีหญิงและเด็กโดยเฉพาะ จวบจนกระทั่งถึงยุคที่มีการออกกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

โดยตรง ซึ่งสามารถแยกศึกษาโดยอาศัยการแบ่งจากมุมมองเกี่ยวกับวิวัฒนาการของกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้เป็น 3 ช่วงเวลาดังนี้

2.1.2.1 พระราชบัญญัติป้องกันสัญจรโรค ร.ศ. 127

กฎหมายฉบับแรกที่เกี่ยวกับการค้าประเวณีหญิงและเด็กฉบับแรกคือ พระราชบัญญัติป้องกันสัญจรโรค ร.ศ. 127 ซึ่งออกบังคับใช้ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 โดยมีผลบังคับใช้ครั้งแรกในวันที่ 1 เมษายน ร.ศ. 127 ความสำคัญของกฎหมายฉบับนี้คือ มีแนวทางแก้ไขปัญหาที่มีลักษณะเด่นโดยมีการอนุญาตให้มีการจดทะเบียนโสเภณีและกำหนดให้อาชีพโสเภณีเป็นอาชีพที่ถูกต้องตามกฎหมาย (The Regulatory System) รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการจดทะเบียน "โรงหญิงนครโสเภณี" หรือ สถานค้าประเวณีอีกด้วย

อนึ่ง เนื้อหาสำคัญของพระราชบัญญัตินี้นอกเหนือจากการอนุญาตให้มีการค้าประเวณีได้แล้ว การจำกัดอายุของหญิงนครโสเภณีก็เป็นประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่ง กล่าวคือ พระราชบัญญัตินี้กำหนดว่าหญิงนครโสเภณีจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในสมัยนั้นที่ผู้หญิงจะแต่งงานเร็ว มีข้อน่าสังเกตว่าการที่จะประกอบอาชีพค้าประเวณีในสมัยนั้นจะต้องได้รับความยินยอมของหญิงดังกล่าวเสมอ ซึ่งจากการศึกษาผู้เขียนเห็นว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวมีการเปิดโอกาสให้มีการค้าประเวณีเด็กได้โดยชอบด้วยกฎหมายบางกรณี ซึ่งแตกต่างจากแนวทางในยุคต่อมา

อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับดังกล่าวมิได้มุ่งที่จะควบคุมหรือลดจำนวนโสเภณีให้น้อยลง อีกทั้งไม่ได้มีมุมมองของความชอบธรรมในการค้าประเวณีในประเด็นที่เกี่ยวกับศีลธรรมและความสงบเรียบร้อยของสังคม หากแต่มีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมมิให้กามโรค หรือที่เรียกว่า "สัญจรโรค" นั้นแพร่กระจายออกไปเท่านั้น[3] จึงเห็นได้ว่าแม้กฎหมายฉบับนี้จะเป็นกฎหมายฉบับแรกที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีหญิงและเด็กโดยตรง แต่ก็ไม่ใช่กฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณีหญิงและเด็กแต่อย่างใด

---

[3]สำนักงานที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง แนวทางจัดการธุรกิจการค้าประเวณี,ห้องประชุมอเนกประสงค์ กรมประชาสัมพันธ์ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2547,น.15.

ต่อมาในสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการเข้าเป็นภาคีในความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการค้าทาสผิวขาว ค.ศ. 1904 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการค้าทาสผิวขาว ค.ศ.1910 และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ค.ศ. 1921 โดยกำหนดให้รัฐมีมาตรการในการต่อต้านการค้าหญิงและเด็ก เป็นผลให้ประเทศไทยเองตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2471 ขึ้นในสมัยนี้[4] และพระราชบัญญัตินี้ก็บังคับใช้มากว่าครึ่งศตวรรษ (พ.ศ. 2471-พ.ศ.2540) โดยมีสาระสำคัญโดยมีการลงโทษการกระทำต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการค้าหญิง เช่น ในมาตรา 4 การนำหรือให้ผู้อื่นนำหญิงหรือเด็กเข้ามาในประเทศเพื่อการรับจ้างให้เขาทำเมถุนกรรม การพาหรือให้ผู้อื่นพาหญิงหรือเด็กหญิงออกไปจากประเทศเพื่อการรับจ้างให้เขาทำเมถุนกรรม การรับหรือจำหน่ายหญิงหรือเด็กหญิงโดยมิชอบด้วยกฎหมายโดยที่ตนเองรู้อยู่ว่ามีผู้นำเข้ามาในประเทศ เป็นต้น

2.1.2.2 <u>พระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ.2503</u>

พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาโสเภณีโดยตรงฉบับที่ 2 ของประเทศไทยหลังจากที่ประเทศไทยได้ใช้พระราชบัญญัติป้องกันสัญจรโรคมาเป็นเวลากว่า 51 ปี พระราชบัญญัตินี้ต่างจากพระราชบัญญัติเดิมโดยสิ้นเชิง เนื่องจากใช้แนวทางการห้ามการกระทำบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับค้าประเวณี กล่าวคือ มีการกำหนดให้การติดต่อชักชวนการเตร็ดเตร่เพื่อการค้าประเวณี การเข้าไปมั่วสุมในสถานค้าประเวณี การเป็นธุระจัดหาเพื่อการค้าประเวณี หรือการประกอบกิจการสถานค้าประเวณีเป็นความผิด และที่น่าสังเกตคือการค้าประเวณีต่อบุคคลเพศเดียวกันก็ถือเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ด้วย[5] ทั้งนี้ผู้เขียนสันนิษฐานว่าน่าจะมีสาเหตุมาจากค่านิยมเกี่ยวกับกลุ่มชายรักเพศเดียวกันเริ่มปรากฏชัดขึ้นในสังคม[6]

---

[4]ชนกพล สกลผดุงเขตต์. "การป้องกันและปราบปรามการประเวณีหญิงและเด็ก : ศึกษาอนุสัญญาระหว่างประเทศและเปรียบเทียบกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศ," (วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545),น.39.

[5]พระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503,มาตรา 7.

[6]ในช่วงนี้ยังมีการใช้พระราชบัญญัติป้องกันการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2471 ควบคู่ไปด้วย และมีการการประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีการกำหนดให้การเป็นธุระจัดหาเพื่อการอนาจาร การดำรงชีพอยู่ด้วยรายได้ของโสเภณี เป็นความผิด.

อนึ่ง พระราชบัญญัตินี้แตกต่างจากพระราชบัญญัติป้องกันสัญจรโรค ร.ศ. 127 ในแง่ที่ว่ามีการเปลี่ยนแปลงหลักการของกฎหมายจากการใช้ระบบกฎหมายควบคุมการค้าประเวณี (Legal Systems Governing Prostitution)[7] จากระบบการจดทะเบียน (The Regulatory System) ที่ยอมรับว่าการค้าประเวณีเป็นสิ่งถูกกฎหมาย กำหนดให้จดทะเบียนโสเภณีรวมทั้งมีการตรวจสุขภาพ การกำหนดบริเวณในการค้าประเวณี (Zoning) มาเป็นระบบยกเลิก (The Abolitionist System)[8] โดยระบบยกเลิกนี้ถือว่าการค้าประเวณีโดยตัวมันเองไม่ผิดกฎหมาย แต่มีการลงโทษการกระทำที่ถือว่าเป็นการรบกวนและการก่อความรำคาญต่อผู้อื่นโดยเฉพาะการติดต่อชักชวนในที่สาธารณะ การลงโทษการค้าหญิงและเด็ก การเป็นแมงดา การเป็นธุระจัดหา และการใช้เช่าสถานที่ค้าประเวณี ซึ่งระบบนี้เป็นหลักการเดียวกันที่ใช้อยู่ในการบัญญัติอนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการปราบปรามการค้าบุคคลและการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีของผู้อื่น[9] (United Nations Convention for the Suppression of the Traffic in Persons and of Exploitation of the Prostitution of Others 1949)

2.1.2.3 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบการค้าประเวณี พ.ศ. 2539

กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการแก้ปัญหาการค้าประเวณีของประเทศไทย และยังคงเป็นกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 โดยที่พระราชบัญญัตินี้ไม่ได้มุ่งที่ลงโทษการค้าประเวณี แต่จะลงโทษการกระทำบางประการที่นำไปสู่การค้าประเวณี เช่น การติดต่อ ชักชวน แสดงตัวโดยเปิดเผย การติดตามหรือรบเร้าบุคคลบนถนนหรือสาธารณสถาน หรือการกระทำอื่นใดในทำนองเดียวกัน เพื่อการค้าประเวณีอันเป็นการเปิดเผยน่าอับอายหรือเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่สาธารณชน ซึ่งจะเห็นได้ว่าเฉพาะการค้าประเวณีไม่เป็นความผิดในตัวของมันเอง แต่หากมีการกระทำบางอย่างตามที่

---

[7]กอบกุล รายะนาคร, การศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการค้าประเวณีและการค้าหญิง, (กรุงเทพ : ศูนย์การพิมพ์พลชัย, 2538), น.2.

[8]นอกจากนี้ยังมีระบบห้ามการค้าประเวณี (The Prohibitionist System) ระบบนี้มองว่าการค้าประเวณีเป็นเรื่องผิดศีลธรรมควรกำจัดให้หมดไปจากสังคมและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี ไม่ว่าจะเป็นผู้ค้า ผู้เป็นธุระจัดหา แมงดา หรือลูกค้า จะต้องถูกลงโทษ.

[9]กอบกุล รายะนาคร, การศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการค้าประเวณีและการค้าหญิง, น.2.

กฎหมายบัญญัติตามที่ได้กล่าวมา ก็จะทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการห้ามการค้าประเวณีโดยอ้อมนั่นเอง

อนึ่ง ในพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณีต่อบุคคลเพศเดียวกันไว้โดยเฉพาะเหมือนมาตรา 7 ของพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 แต่อย่างใด ซึ่งพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2539 นี้ใช้วิธีการบัญญัติคำนิยามของกฎหมายอย่างกว้างเพื่อให้ครอบคลุมการค้าประเวณีทุกรูปแบบ ส่วนฐานความผิดที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา หรือการเปิดสถานค้าประเวณียังคงเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ที่เพิ่มเติมเป็นพิเศษขึ้นมาคือ มาตรา 10 โดยมีการลงโทษในกรณีที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองรู้เห็นเป็นใจหรือส่งเสริมให้บุตรของตน หรือผู้อยู่ในปกครองเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี ซึ่งมาตรการนี้โดยปกติเป็นบทเพิ่มโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 285[10] อยู่แล้ว

มีข้อน่าสังเกตว่าการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดในยุคนี้ คือ มีการเปลี่ยนแปลงของพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็กจากเดิม คือจาก "พระราชบัญญัติป้องกันการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2471" มาเป็น "พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540" ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ขยายวิธีการในการจัดการกับปัญหาในการค้าประเวณีหญิงและเด็กให้มีลักษณะทั้งเชิงรุกและเชิงรับ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไป

โดยสรุป แนวทางการแก้ไขปัญหาของกฎหมายทั้ง 3 ฉบับมีความแตกต่างกันในลักษณะสำคัญคือ พระราชบัญญัติป้องกันสัญจรโรค ร.ศ. 127 นั้นใช้การจดทะเบียนโสเภณีเป็นกลไกสำคัญในการควบคุมโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ไม่ได้มุ่งควบคุมจำนวนของหญิงโสเภณีแต่ประการใด ส่วนพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 ไม่ได้มุ่งไปที่การปราบแต่มีวัตถุประสงค์เพื่อปรามการค้าประเวณี ในขณะที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 นั้นกลับใช้มาตรการทั้งในส่วนของการป้องกันหญิงและเด็กที่จะเข้าสู่

---

[10]ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 285

"ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 276 มาตรา 277 มาตรา 277 ทวิ มาตรา 277 ตรี มาตรา 278 มาตรา 279มาตรา 280 มาตรา 282 หรือมาตรา 283 เป็นการกระทำแก่ผู้สืบสันดาน ศิษย์ซึ่งอยู่ในความดูแล ผู้อยู่ในความควบคุมตามหน้าที่ราชการหรือผู้อยู่ในความปกครอง ในความพิทักษ์หรือในความอนุบาล ผู้กระทำต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้นๆ หนึ่งในสาม."

กระบวนการค้าประเวณี และการปราบปรามการค้าประเวณีอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เขียนเห็นว่าความแตกต่างในแนวทางการแก้ไขปัญหาของพระราชบัญญัติทั้งสามฉบับมีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยผูกพันอยู่กับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ค่านิยมนั่นเอง

2.2 เหตุปัจจัยและรูปแบบของการค้าประเวณีหญิงและเด็ก

การค้าประเวณีหญิงและเด็กนั้นอาจเกิดจากสาเหตุหลายๆประการซึ่งทั้งนี้อาจมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆที่น่าสนใจ อาทิเช่น รูปแบบของการค้าประเวณีก็เปลี่ยนแปลงไปมากเมื่อเทียบกับอดีต หรือการค้าประเวณีที่มีลักษณะข้ามชาติ หรืออายุของผู้ค้าประเวณีที่น้อยลง รวมถึงการที่เด็กชายเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีมากขึ้น ซึ่งปัจจัยต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกนี้จะส่งผลในการศึกษาถึงสาเหตุที่ผลักดันให้หญิงและเด็กเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์อย่างมาก ดังนั้นเพื่อความสะดวกในการทำความเข้าใจจึงขอแยกหัวข้อศึกษาออกเป็นลำดับดังนี้

2.2.1 เหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

เหตุปัจจัยในการที่จะผลักดันหญิงและเด็กเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีนั้นมีหลายประการ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 2 กลุ่มใหญ่คือหนึ่งการค้าประเวณีโดยสมัครใจ และสองการค้าประเวณีโดยไม่สมัครใจ ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการทำในการทำความเข้าใจ จึงจะแยกพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีทั้งสองรูปแบบ โดยแยกออกเป็นประเด็นต่างๆ อาทิเช่น ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ความยากจน ปัญหายาเสพติดปัญหาสังคม การถูกหลอกลวง หรือการถูกบังคับเป็นต้น

2.2.1.1 การค้าประเวณีโดยสมัครใจ

แม้ว่าการค้าประเวณีโดยสมัครใจจะไม่ใช่เรื่องใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย แต่ในปัจจุบันการค้าประเวณีลักษณะนี้มีแนวโน้มที่สูงขึ้นอย่างน่าตกใจ แต่เดิมการค้าประเวณีในประเทศไทยส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการหลอกลวง หรือการบังคับขู่เข็ญให้ค้าประเวณี ในขณะที่ปัจจุบันจะเป็นกรณีผู้หญิงและเด็กที่เต็มใจเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี ดังนั้นเพื่อสร้างความเข้าใจอย่างเป็นลำดับ จึงแยกประเด็นพิจารณาตามลักษณะปัจจัยที่มีอิทธิพลดังนี้

1) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถแยกได้เป็น 2 ประเด็นย่อยคือ

(1) ปัญหาความยากจน[11] กล่าวคือ ความยากจนมีส่วนในการตัดสินใจของหญิงและเด็กในการเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีได้มาก เนื่องจากปัญหาความยากจนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กและหญิงต้องผันตัวเองเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่หญิงและเด็กเองสมัครใจเพื่อที่นำรายได้ไปจุนเจือครอบครัว หรืออาจจะเกิดจากการที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองขายเด็กนั้นเพื่อให้ได้เงินมา หรือเพียงคิดแค่ว่าต้องการผลักภาระการเลี้ยงดูบุตรออกไปได้ ในอดีตนั้นพวกนายหน้าค้าหญิงและเด็กนั้นจะไปติดต่อกับหญิงและเด็กในชนบท เช่น ในภาคเหนือ หรือภาคอีสาน แต่ปัจจุบันกลุ่มผู้ค้ามนุษย์ได้ให้ความสำคัญกับหญิงและเด็กที่เป็นชาวไทยภูเขาหรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ในประเทศไทยแต่ไม่มีสัญชาติไทยมากกว่า ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลกลุ่มนี้จะมีมาตรฐานชีวิตที่ต่ำและไม่ค่อยได้รับการเอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ รวมทั้งหญิงและเด็กจากประเทศเพื่อนบ้านที่ยากจนก็เป็นเป้าหมายสำคัญในการค้ามนุษย์เช่นเดียวกัน เพราะความแร้นแค้นทำให้หญิงและเด็กเหล่านี้ยินยอมค้าประเวณีโดยง่าย

(2) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ปัจจัยนี้มีความสัมพันธ์ทั้งกับการค้าประเวณีในประเทศและการค้าประเวณีที่มีลักษณะข้ามชาติ เนื่องจากการพัฒนาที่ไม่สมดุลย์ของเมืองกับชนบทจะมีผลให้ประชาชนในชนบทถูกผลักเข้ามาเพื่อแสวงหาอาชีพในเมือง และมักตกเป็นเหยื่อของการค้าประเวณี นอกจากนี้การเคลื่อนย้ายคนจากประเทศที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ด้อยกว่าไปยังประเทศที่มีการพัฒนามากกว่าก็เป็นผลให้เกิดปัจจัยดังกล่าวเช่นกัน อนึ่งผู้เขียนเห็นว่าปัจจัยผลักดันที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจนี้รัฐควรจะต้องให้การดูแลกลุ่มบุคคลที่อยู่ในประเทศไทยแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยด้วย เนื่องจากบุคคลกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่ค่อยได้รับการพัฒนาหรือจัดการจากรัฐเท่าที่ควรจึงเป็นกลุ่มที่เปราะบางมากที่จะมีการชักจูงจากผู้ค้ามนุษย์เพื่อนำหญิงและเด็กเหล่านี้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

2) ปัญหาสังคม

(1) ปัญหาครอบครัว เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ผลักดันให้หญิงและเด็กเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี ซึ่งสาเหตุอาจเกิดจากการขาดเลี้ยงดูที่ถูกต้องเหมาะสม การขาดเอาใจใส่

---

[11]วันวิสาข์ สิรันทวิเนติ. "ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็กเพื่อบริการทางเพศ : กรณีศึกษากฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายของประเทศในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง," (วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), น.29.

ของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง หรือครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างกัน รวมถึงปัญหาการถูกทอดทิ้ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของเด็กในอนาคตต่อไป ซึ่งสภาพปัญหาเหล่านี้จะเป็นแรงผลักดันให้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีได้โดยง่าย

(2) ปัญหาด้านการศึกษา เป็นที่ทราบกันอยู่ว่าเด็กที่เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีส่วนใหญ่มีปัญหามาจากการขาดศึกษา เนื่องจากไม่มีความรู้เท่าทันกับกลุ่มของผู้ค้า และตกอยู่ในสภาวะที่ไม่อาจจะแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองเพราะขาดความรู้และด้อยปัญญา ซึ่งประเทศไทยได้มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการกำหนดการศึกษาขั้นต่ำไว้ที่ 9 ปี[12]และมีการขยายโอกาสทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542[13] อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจในเชิงข้อมูลพบว่ายังมีเด็กบางส่วนซึ่งอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนได้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีอยู่ ซึ่งเด็กในกลุ่มนี้แม้จะมีเพียงจำนวนน้อยนิด และจะอยู่ในรูปของความสมัครใจเป็นส่วนใหญ่ แต่ข้อมูลดังกล่าวก็แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่น่าวิตกบางประการ เนื่องจากการเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีของเด็กในกลุ่มนี้มักมีสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มนักเที่ยวที่ต้องการหญิงหรือเด็กในวัยนักศึกษา และความต้องการของเด็กเองในการที่จะนำเงินมาใช้จ่ายซื้อของฟุ่มเฟือยเป็นต้น

(3) ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาที่มีมาควบคู่กับปัญหาการค้าประเวณีเป็นเวลาช้านาน และมีส่วนสนับสนุนให้ปัญหาการค้าประเวณีนั้นทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเมื่อกลุ่มผู้เสพยาเสพติดขยายตัวอย่างรวดเร็วจากในอดีต โดยจากที่เคยเป็นเพียงกลุ่มผู้ชายหรือผู้ใช้แรงงาน

---

[12]มาตรา 17 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.

"ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จนอายุย่างเข้าปีที่สิบหกเว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุ ให้เป็นไปตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง"

[13]มาตรา 10 วรรค 1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.

"การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ"

แต่ปัจจุบันยาเสพติดได้แพร่กระจายไปสู่กลุ่มหญิงและเยาวชน ทำให้หญิงและเด็กกลุ่มนี้จะต้องพยายามหารายได้ให้พอเพียงต่อความต้องการเสพยาเสพติด ดังนั้นการค้าประเวณีจึงเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้หญิงและเด็กเหล่านี้เข้าสู่กระบวนการโดยง่าย อนึ่งจากการศึกษาพบว่ากลุ่มที่ค้าประเวณีเพื่อนำมาซื้อยาเสพติดนั้นจะเป็นกลุ่มที่พบได้ทั่วไปในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ตามพัทยา ภูเก็ต ในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากหาซื้อยาเสพติดได้ง่ายและยาเสพติดที่พบมากที่สุดคือยาบ้า ส่วนยาเสพติดประเภทอื่นๆ เช่น ยาไอซ์ ยาเค กัญชา และเฮโรอีน ก็พบได้มากเช่นกัน

(4) ปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง[14] เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งเสริมให้การค้าประเวณีนี้ยังคงมีอยู่ต่อไป โดยเฉพาะการเรียก รับ หรือยอมจะรับสินบนของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งเมื่อเจ้าหน้าที่เหล่านี้ได้รับผลประโยชน์แล้วก็จะละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดต่อกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีดังกล่าว และบางกรณีถึงขนาดให้ความคุ้มครองแก่สถานบริการในลักษณะต่างๆ อาทิเช่น มีการให้ข้อมูลลับเกี่ยวกับการกวาดล้างการค้าประเวณีจากเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง ทำให้ไม่สามารถที่จะจับกุมผู้ประกอบการที่แท้จริงหรือผู้อยู่เบื้องหลังการค้าประเวณีนั้นได้ นอกจากนี้ ในบางกรณีเจ้าหน้าที่จำนวนหนึ่งที่ทำงานที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองก็มีส่วนรู้เห็นกับการนำหญิงหรือเด็กต่างด้าวมาค้าประเวณีในประเทศไทยด้วย ดังนั้นในการแก้ปัญหาการค้าประเวณีไม่ว่าจะเป็นทั้งในระดับรัฐ และในระดับระหว่างประเทศมีความจำเป็นที่จะต้องจะต้องขจัดการฉ้อราษฎร์บังหลวงควบคู่กันไป มิเช่นนั้นจะอาจจะทำให้การแก้ปัญหาการค้าประเวณีหญิงและเด็กไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากเจ้าหน้าที่รัฐเป็นผู้มีส่วนรู้เห็นกับการกระทำดังกล่าว

3) ค่านิยม

(1) ลัทธิบริโภคนิยมและวัตถุนิยม กระแสวัฒนธรรมบริโภคนิยมและวัตถุนิยมตลอดจนความฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยต่างๆนั้นมีผลต่อค่านิยมและวิถีชีวิตของคนไทยโดยก่อให้เกิดพฤติกรรมการบริโภคที่เกินจำเป็น ซึ่งการให้ความสำคัญต่อฐานะทางการเงินมากกว่าคุณงามความดี เป็นการนำไปสู่ความไม่เคร่งครัดทางด้านศีลธรรม จริยธรรม รวมทั้งการยึดติดกับสิ่ง

---

[14]กมลพรรณ โสมเกษตรินทร์,ถาม-ตอบเรื่องการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กในเชิงธุรกิจ, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: ECPAT International, 2545),น.28.

ภายนอกตัวและการไม่พึ่งพาตนเอง[15] ซึ่งล้วนแต่เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้หญิงและเด็กเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีโดยสมัครใจมากขึ้น อนึ่ง ค่าตอบแทนที่มากกว่าการประกอบอาชีพอย่างอื่นกอปรกับเป็นอาชีพที่ไม่ต้องอาศัยทักษะหรือความรู้ทำให้การเข้าสู่อาชีพค้าประเวณีนี้ทำได้โดยง่าย ดังนั้นหญิงและเด็กจำนวนมากจึงตัดสินใจค้าประเวณี เพราะเห็นว่ามีรายได้ที่ดี

(2) ค่านิยมเรื่องความกตัญญู ค่านิยมเรื่องความกตัญญูเป็นค่านิยมที่ดีงามอย่างหนึ่งของไทย แต่อย่างไรก็ดีในบางกรณีความกตัญญูกลับเป็นแรงผลักหญิงและเด็กเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีได้ เนื่องจากความเชื่อที่ว่าหากเป็นลูกผู้ชายนั้นสามารถบวชให้บิดามารดาเพื่อทดแทนบุญคุณได้ประการหนึ่ง แต่ผู้หญิงนั้นไม่สามารถกระทำเช่นนั้นได้ ดังนั้นจึงมีผู้หญิงและเด็กหญิงส่วนหนึ่งเชื่อว่าการหาเงินมาจุนเจือครอบครัว หรือช่วยเหลือบิดามารดาได้นั้นเป็นหน้าที่ผู้หญิงพึงกระทำ นอกจากนี้ในบางครั้งพบว่าบิดามารดาเองก็มีส่วนผลักดันหญิงและเด็กหญิงเหล่านี้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี เช่น บางกรณีบิดามารดาหรือญาติของเด็กเองนั้นประพฤติตนเป็นแม่เล้าเสียเอง การอ้างความกตัญญูหรือเพื่อทดแทนบุญคุณทำให้หญิงเหล่านั้นตกอยู่ในภาวะจำยอมและเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีในที่สุด ซึ่งค่านิยมผิดๆดังที่กล่าวมานี้เกิดขึ้นจากความเชื่อของบุคคลกลุ่มหนึ่งที่ไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีหรือความถูกต้องเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กและสตรี อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 มาตรา 10 ได้กำหนดให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองที่มีส่วนรู้เห็นหรือผลักดันบุตรของตนเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีก็จะต้องมีความผิดด้วย นอกจากนี้ในประมวลกฎหมายอาญายังกำหนดเป็นบทเพิ่มโทษในความผิดฐานเป็นธุระจัดหาไว้ในมาตรา 285 ในกรณีที่เป็นการกระทำต่อผู้สืบสันดาน หรือบุคคลในปกครองของตน ทั้งนี้เพื่อเป็นการปรามบิดามารดาไม่ให้เป็นผู้ผลักดันลูกเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีเสียเอง

(3) ความขัดแย้งทางการเมืองในภูมิภาค เป็นที่น่าสังเกตว่าแม้ความขัดแย้งทางการเมืองหรือการทหารจะไม่ใช่สาเหตุโดยตรงที่ทำปัญหาการค้าประเวณีหญิงและเด็กเพิ่มขึ้นหรือลดลง หากแต่นโยบายของรัฐบาลของประเทศเพื่อนบ้านในบางช่วงอาจก่อให้เกิดสถานการณ์ที่บีบบังคับให้หญิงและเด็กจำต้องเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีมากขึ้น นโยบายที่ส่งผลเชิงลบดังกล่าว อาทิเช่น นโยบายปราบปรามชนกลุ่มน้อยในประเทศพม่าที่ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายของผู้

---

[15]วิลาวัลย์ ลิมปนะวรรณะกุล, "กระบวนการเข้าตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ของหญิงและเด็ก: ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านเกร็ดตระการ,"(วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547), น. 15.

หลบหนีภัยสงครามเข้ามายังประเทศไทย และทำให้หญิงและเด็กบางส่วนถูกชักจูงเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีได้ง่ายเป็นต้น[16]

2.2.1.2 การค้าประเวณีโดยไม่สมัครใจ

ในการพิจารณาว่าการค้าประเวณีดังกล่าวกระทำโดยความ "สมัครใจ" หรือ "ไม่สมัครใจ"นั้น ผู้เขียนได้จำแนกเพียงคร่าวๆเพื่อสร้างความเข้าใจในระดับเบื้องต้นเท่านั้น เนื่องจากในสภาพความจริงอาจมีปัจจัยหลายๆประการเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้ไม่สามารถบ่งชี้ได้ชัดเจนว่ากรณีใดเกิดจากความสมัครใจโดยแท้หรือการบังคับโดยไม่สมัครใจ เนื่องจากในบางกรณีหญิงและเด็กนั้นอาจถูกบังคับให้ค้าประเวณีในขั้นต้น แต่เมื่อเห็นว่ามีรายได้ดีก็อาจเปลี่ยนเป็นความสมัครใจได้ หรือในทางตรงกันข้ามอาจเป็นกรณีที่การค้าประเวณีเกิดจากความยินยอมพร้อมใจของหญิงและเด็กในตอนแรกแต่พอได้พบกับสภาพของการค้าประเวณีที่แท้จริงจึงเปลี่ยนใจและไม่สมัครใจจะค้าประเวณีต่อไปได้เช่นกัน

ในปัจจุบันการค้าประเวณีโดยความสมัครใจมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากกว่าในอดีต ซึ่งสถานค้าประเวณีมีทั้งที่เป็นแบบ "ระบบเปิด" เช่น อาบอบนวด ไซด์ไลน์ และ"ระบบปิด" คือสถานค้าประเวณีที่มีการหน่วงเหนี่ยวกักขังหญิงหรือเด็กไว้เพื่อค้าประเวณีเยี่ยงทาส มีการลงโทษทุบตี ทำร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัส หรือในบางกรณีอาจถึงแก่ความตาย อันเป็นรูปแบบการค้าประเวณีที่เลวร้ายที่สุด

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่าผู้ค้าประเวณีในประเทศไทยในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมานี้ ส่วนใหญ่จะไม่ใช่คนไทยแต่มักเป็นคนต่างด้าวโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้ (1) กลุ่มหญิงหรือเด็กต่างด้าวที่เข้าเมืองมาโดยผิดกฎหมายและถูกชักจูงไปค้าประเวณี (2) กลุ่มหญิงและเด็กต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมายแต่ถูกล่อลวงให้ประกอบอาชีพค้าประเวณี (3) กลุ่มหญิงและเด็กที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยแต่ไม่มีสัญชาติไทยและถูกชักจูงเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีโดยวิธีการต่างๆ อนึ่ง แม้ว่าจำนวนหญิงและเด็กไทยที่ค้าประเวณีในประเทศจะมีแนวโน้มลดลง แต่ในทางตรงกันข้ามหญิงและเด็กไทยจำนวนไม่น้อยกลับเดินทางไปค้าประเวณีในต่างแดนซึ่งประเทศที่พบมากได้แก่ ประเทศญี่ปุ่นและเยอรมันนี เป็นต้น

อนึ่ง ในทางปฏิบัติจะเห็นได้ว่าการค้าประเวณีในลักษณะที่ผู้ประเวณีไม่สมัครใจอาจเกิดขึ้นได้ในหลายรูปแบบ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนต่อลักษณะการค้าประเวณี

---

[16]กอบกุล รายะนาคร, การศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการค้าประเวณีและการค้าหญิง, น. 22.

โดยไม่สมัครใจ ผู้เขียนใคร่นำเสนอคำอธิบายเกี่ยวกับพฤติการณ์ที่เข้าข่ายการค้าประเวณีในลักษณะดังกล่าว ดังนี้

1) การถูกล่อลวง[17]

คือ การหลอกลวง การใช้กลอุบาย การปิดบัง การให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ เพื่อให้หญิงและเด็กนั้นหลงเชื่อและถูกชักนำมาค้าประเวณีได้โดยง่าย ตัวอย่างของการล่อลวงที่พบมากได้แก่ การหลอกลวงให้ไปทำงานต่างประเทศ การจัดหางานให้โดยไม่ระบุว่างานที่หญิงและเด็กจะต้องทำนั้น รวมถึงการให้บริการทางเพศด้วย เป็นต้น

2) การถูกลักพาหญิงหรือเด็กเพื่อการค้าประเวณี

คือ การเอาตัวหญิงหรือเด็กไปจากการครอบครองของผู้หนึ่งผู้ใดที่ใช้อำนาจปกครองโดยชอบด้วยกฎหมายในขณะนั้น โดยปราศจากความยินยอมจากบุคคลเช่นว่านั้น เช่น การลักพาตัว การฉุดคร่า เป็นต้น

3) การซื้อขายหญิงและเด็กเพื่อการประเวณี

การซื้อนั้นอาจซื้อเด็กนั้นมาจากบิดามารดา หรือผู้ปกครอง หรืออาจซื้อเด็กจากกลุ่มที่ลักพาเด็กนั้นมาเพื่อขายก็ได้

2.2.2 <u>การค้าประเวณีหญิงและเด็กในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ</u>

จากการศึกษาพบว่าการค้าประเวณีในปัจจุบันมีการพัฒนารูปแบบไปเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติโดยการใช้เทคโนโลยีสื่อสารที่ทันสมัย เพื่ออำนวยความสะดวกในการกระทำความผิด ซึ่งต้องอาศัยการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนจัดการที่ดี และต้องมีเครือข่ายมากกว่าหนึ่งประเทศในการประสานงาน ทั้งนี้จากการศึกษาค้นคว้าจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยเกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีข้ามชาติทั้ง 3 สถานะ[18] คือ ในสถานะประเทศต้นทาง (Origin Country) ประเทศปลายทาง (Receive Country) และประเทศทางผ่าน (Transit

---

[17]ทศพร มูลรัตน์. "การใช้บังคับกฎหมายในความผิดเกี่ยวกับ การค้าประเวณีทางอินเตอร์เน็ต," (วิทยานิพนธ์ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546), น.20.

[18]นโยบายและแผนระดับชาติ เรื่อง การป้องกัน การปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้าเด็กและหญิงภายในประเทศและข้ามชาติ หัวข้อ 1.

Country) กล่าวโดยละเอียดหมายความว่า ประเทศไทยอาจอยู่ในสถานะของประเทศที่มีการส่งเด็กและหญิงไปค้าประเวณียังต่างประเทศ หรือในบางกรณีประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการรับเด็กและหญิงต่างด้าวเข้ามาค้าหรือแสวงหาประโยชน์ทางเพศ หรือในบางโอกาสประเทศไทยอยู่ในสถานะที่เป็นเพียงประเทศทางผ่าน กล่าวคือ ประเทศไทยถูกใช้เป็นเส้นทางผ่านของการนำเด็กและหญิงไปค้าประเวณีในประเทศอื่น

อนึ่ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องต่อปัญหาการค้าประเวณีหญิงและเด็กในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติผู้เขียนใคร่ขอ แยกอธิบายถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าวออกเป็นหัวข้อย่อยๆดังต่อไปนี้

2.2.2.1 ความหมายขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรได้มีการกำหนดนิยามของคำว่า "องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ" โดยแยกบัญญัติไว้ ในข้อ 2(a)[19] ซึ่งมีสาระสำคัญว่า "กลุ่มอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร หมายถึง กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไป ที่ดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งและที่มีการประสานการดำเนินงานระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายในการก่ออาชญากรรมร้ายแรงตั้งแต่หนึ่งฐานความผิดขึ้นไปตามที่ได้กำหนดในอนุสัญญานี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม" นอกจากนี้ข้อ 3(2)[20] ยังได้กำหนดลักษณะความผิดที่จะถือได้ว่าเป็นอาชญากรรมข้ามชาติไว้ โดยมีลักษณะดังนี้

---

[19]United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000, Article 2(a) "Organized criminal group" shall mean a structured group of three or more persons, existing for a period of time and acting in concert with the aim of committing one or more serious crimes or offences established in accordance with this Convention, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit;

[20]United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000, Article 3(2).

2. For the purpose of paragraph 1 of this article, an offence is transnational in nature if:

(a) It is committed in more than one State;

(1) ความผิดที่กระทำในรัฐมากกว่าหนึงรัฐ

(2) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่มีส่วนสำคัญของการเตรียมการ การวางแผน การสั่งการ หรือการควบคุมในอีกรัฐหนึ่ง

(3) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เป็นความผิดอาญาในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ หรือ

(4) ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่งแต่มีผลกระทบอย่างสำคัญในอีกรัฐหนึ่ง

ซึ่งจากการพิจาณานิยามของอนุสัญญาฯ สามารถสรุปได้ว่าองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีความหมายครอบคลุมถึงการกระทำของกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป มีการแบ่งและจัดสรรงานกันเพื่อที่จะกระทำความผิดอาญาที่ระบุไว้ตามอนุสัญญาฯ เพื่อประโยชน์ คือ เงินหรือรายได้ รวมถึงประโยชน์อื่นใดจากการประกอบอาชญากรรมนั้น และมีความเชื่อมโยงมากกว่าหนึ่งรัฐ หรือมีการดำเนินการในอีกรัฐหนึ่งเพื่อให้เกิดความผิดอาญาร้ายแรงในอีกรัฐหนึ่ง หรืออาจมีการสั่งงานในรัฐหนึ่ง ซึ่งวิธีการกำหนดคำนิยามอย่างกว้างในลักษณะดังกล่าวเป็นไปเพื่อลดความยุ่งยากในการจับกุมผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี หรือการลงโทษผู้ที่ช่วยเหลือองค์กรอาชญากรรมในอีกรัฐหนึ่งนั่นเอง

นอกจากอนุสัญญาต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่ต่อต้านในลักษณะองค์กรแล้วยังมีความพยายามในการให้คำจำกัดความจากนักวิชาการหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องดังตัวอย่าง เช่น พลตำรวจตรี ดร. วัชรพล ประสารราชกิจ ได้ให้คำนิยามขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Organized Crime) โดยแยกอธิบายออกเป็นสองส่วน คือ "องค์กรอาชญากรรม" (Organized Crime) หมายถึง การประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมายโดยมีสมาชิกจำนวนมากที่รวมตัวกันเป็นองค์กร มีลักษณะการดำเนินงานที่มั่นคงและเคร่งครัดต่อกฎระเบียบและวินัย โดยจะประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดหาสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย และอธิบายคำว่า "ข้ามชาติ" (Transnational) หมายถึง ลักษณะการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นหรือมีการเคลื่อนไหวข้ามพรมแดนประเทศ โดยอาจมีการข้ามดินแดนของคน เช่น ตัวอาชญากรผู้หลบหนี

(b) It is committed in one State but a substantial part of its preparation, planning, direction or control takes place in another State;

(c) It is committed in one State but involves an organized criminal group that engages in criminal activities in more than one State; or

(d) It is committed in one State but has substantial effects in another State.

การลงโทษหรือการเดินทางไปเพื่อกระทำความผิด หรือเป็นกรณีของผู้เสียหาย เช่น ในกรณีของการค้าประเวณีข้ามชาติ[21] เป็นต้น

อนึ่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ให้ความหมายของ "อาชญากรรมข้ามชาติ" ไว้เช่นกัน แต่เป็นการให้คำนิยามในลักษณะภาพรวมโดยไม่ได้แยกอธิบายแต่ละคำเหมือนคำนิยามของสองกรณีข้างต้น กล่าวคือ "องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หมายถึง การกระทำที่มีประเทศเกี่ยวข้องด้วยอย่างน้อยสองประเทศ ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาและกำหนดโทษไว้ กระทำร่วมกันโดยกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปในรูปแบบองค์กร มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ร่วมกันโดยมีการตระเตรียม การพยายาม และลงมือกระทำความผิดต่อเนื่องกันจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศ"[22]

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่ามีความพยายามในการให้คำจำกัดความของคำว่า "องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ" จากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งส่วนใหญ่จะนิยมวิธีการให้คำจำกัดความโดยแยกคำว่า "องค์อาชญากรรม" (Organized Crime) ออกจากคำว่า "ข้ามชาติ" (Transnational) ซึ่งผู้เขียนพิเคราะห์เห็นว่าสาเหตุที่ต้องแยกอธิบายเช่นนี้ เนื่องจากการแยกอธิบายนั้นจะช่วยให้สามารถกำหนดนิยามได้ครอบคลุมกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และช่วยให้เกิดความชัดเจนในการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างแท้จริง

2.2.2.2 ลักษณะของอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร[23]

การที่จะระบุได้ว่าองค์กรข้ามชาติใดที่เข้าข่ายตามความหมายที่กำหนดไว้ในนิยามที่ได้ศึกษาไปแล้วในเบื้องต้นนั้น อาจจะจำแนกลักษณะได้โดยอาศัยการพิจารณาประกอบหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

---

[21]พลตำรวจตรี ดร. วัชรพล ประสารราชกิจ, "อาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ," ใน ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและนโยบายความมั่นคง มุมมองไทย ยุโรป และนานาชาติ, บรรณาธิการโดย พรสรรค์ วัฒนางกูร (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), น.59-60.

[22]หนังสือของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 0003.24/7505 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2542.

[23]M.Lyman and G.W.Potter,Organized Crime,2nd Edition,(USA :Prentice Hall Inc,1965), p.7.

(1) เป็นอาชญากรรมที่ไม่ได้มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหรือเศรษฐกิจ (Non-Ideology or No Political Goods)

(2) เป็นกลุ่มอาชญากรรมที่มีสายงานบังคับบัญชาเป็นระบบ (Hierarchy)

(3) มีการจำกัดสมาชิกหรือมีการคัดเลือกสมาชิกอย่างเข้มงวด (Limited and Exclusive Membership)

(4) มีสมาชิกที่ปฏิบัติงานเป็นตัวตายตัวแทนโดยตลอด (Self- Perpetuation)

(5) มีการกระทำที่ผิดกฎหมายอย่างรุนแรงและมีการติดสินบนเจ้าหน้าที่ (Illegal Violence and Bribery)

(6) มีการแบ่งหน้าที่กันระหว่างสมาชิกภายในองค์กรอย่างเป็นระบบ (Specific Division of Labor)

(7) มีจุดมุ่งหมายในการรวมศูนย์อำนาจในการควบคุมกลุ่มอาชญากรรมทั้งปวง (Monopoly)

(8) มีการปกครองตนเองโดยกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับกับเฉพาะสมาชิกในองค์กรอาชญากรรมนั้น (Explicit Rules and Regulations)

อนึ่ง หลักเกณฑ์ที่กล่าวมาในเบื้องต้นเป็นเพียงตัวอย่างในการพิจารณากำหนดลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติอย่างคร่าวๆ เท่านั้น เนื่องจากองค์กรเหล่านี้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงรูปแบบอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาถึงพัฒนาการขององค์กรเหล่านี้อยู่เสมอ

2.2.2.3 ประเภทของอาชญากรรมข้ามชาติ

ในปัจจุบันองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีวัตถุประสงค์ในการกระทำความผิดแตกต่างกันออกไปในหลายลักษณะซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทตามวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินขององค์กรต่างๆ ได้ดังนี้[24]

---

[24]ต่อศักดิ์ บูรณะเรืองโรจน์,"การอภิปรายทั่วไปเกี่ยวกับแนวความคิดทางด้านนโยบายเพื่อปราบปรามองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ในการสัมมนาระหว่างประเทศครั้งที่ 93 ซึ่งจัดโดยสถาบัน UNFEI เพื่อการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด," อัยการ ปีที่12, 186 (สิงหาคม 2536),น. 56.

1) อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Crimes) หมายถึง การก่อความเสียหายหรือก่อให้เกิดผลทางลบต่อเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การปลอมและแปลงเงินตรา การฉ้อฉลเกี่ยวกับหลักทรัพย์และการปั่นหุ้น (Securities Fraud and Stock Market Manipulation) เป็นต้น

2) อาชญากรรมที่ไม่ใช่ทางเศรษฐกิจ (Non-Economic Crimes) หมายถึง องค์กรอาชญากรรมที่ไม่ได้มุ่งให้เกิดความเสียหายแก่ระบบเศรษฐกิจ แต่ประสงค์ต่อผลให้เกิดความเสียหายต่อสังคมโดยตรง เช่น การลักลอบค้ายาเสพติด การค้าประเวณี และการค้าอาวุธเถื่อน เป็นต้น

3) อาชญากรรมทางการเมือง (Political Crimes) หมายถึง กรณีการกระทำความผิดที่มีเหตุผลเกี่ยวข้องกับทางการเมือง เช่น การก่อการร้าย (Terrorism) การฆาตกรรมและการลอบสังหารผู้นำประเทศ และบุคคลสำคัญ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม องค์การสหประชาชาติได้จำแนกประเภทของการกระทำความผิดในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติออกเป็น 10 ลักษณะย่อยๆ[25] อันได้แก่ การลักลอบค้ายาเสพติด (Illicit Trafficking in Drugs) การลักลอบขนคนเข้าเมือง (Smuggling of Illegal Migrants) การค้าอาวุธ (Arms Trafficking) การลักลอบค้าอาวุธอุปกรณ์นิวเคลียร์ (Trafficking in Nuclear Material) กลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย (Transnational Criminal Organization and Terrorism) การค้าหญิงและเด็ก (Trafficking in Women and Children) การลักลอบค้าชิ้นส่วนมนุษย์ (Trafficking in Body Parts) การโจรกรรมและลักลอบค้ายานพาหนะ (Theft and Smuggling of Vehicles) การฟอกเงิน (Money Laundering) การกระทำความผิดอื่นๆ (Others Activities) เช่น การโจรกรรมศิลปวัตถุ การให้สินบนเจ้าหน้าที่ตำรวจ และข้าราชการอื่นๆ อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ อาชญากรรมสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งจากการจำแนกประเภทของการกระทำความผิดตามแนวทางของขององค์การสหประชาชาติจะพบว่า มีความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็กรวมอยู่ด้วย

2.2.2.4 <u>รูปแบบกระบวนการค้าประเวณีหญิงและเด็กในลักษณะข้ามชาติในปัจจุบัน</u>

การนำหญิงและเด็กไทยไปค้าประเวณียังประเทศอื่น หรือการนำหญิงหรือเด็กต่างด้าวเข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทยนั้นสามารถกระทำได้หลายวิธี ซึ่งหากแยกพิจารณาแล้วจะเห็นว่ามีทั้งกรณีสมัครใจ (Voluntary) เช่น การยินยอมไปค้าประเวณียังต่างประเทศ การสมยอม

---

[25] www.uncjin.org.

เป็นเมียสั่งทางไปรษณีย์[26] และกรณีไม่สมัครใจ (Non-Voluntary) เช่น การถูกหลอกลวงหรือถูกบังคับ อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่าการค้าประเวณีที่มีลักษณะข้ามชาติมักอยู่ในรูปขององค์กรอาชญากรรม เนื่องจากต้องอาศัยความร่วมมือในหลายๆ ด้าน เช่น การจัดหาหญิงจากประเทศต้นทาง การขนส่งหญิงไปยังประเทศปลายทาง การนำหญิงหรือเด็กผ่านพรมแดน รวมทั้งการติดสินบนกับเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การดำเนินงานจึงมีความสลับซับซ้อนและยากต่อการจับกุมหรือ ยากต่อการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

อนึ่ง จากการศึกษาพบว่าการค้าประเวณีข้ามชาติที่มีหญิงและเด็กไทยเป็นผู้ค้าประเวณี สามารถพบเห็นได้ในหลายประเทศ อาทิเช่น ญี่ปุ่น มาเลเซีย ออสเตรเลีย บาร์เรน เยอรมัน ไต้หวัน รวมถึงประเทศใหม่อย่างติมอร์ด้วย[27] ส่วนกรณีหญิงหรือเด็กที่เข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนในประเทศยากจน อาทิเช่น พม่า ลาว จีน กัมพูชา ประเทศแถบยุโรปตะวันตกและรัสเซีย เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้เขียนเห็นว่าไม่ว่าจะเป็นกรณีหญิงและเด็กไทยไปค้าประเวณีในต่างแดน หรือการที่คนต่างด้าวเข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทย มักจะมีรูปแบบคล้ายคลึงกัน อาทิเช่น เอเย่นต์จะติดต่อกับหญิงผ่านบริษัทจัดหางานที่ทำธุรกิจบังหน้า จากนั้นจะให้หญิงแต่งงานกับคนของเอเย่นต์เพื่อให้สามารถเข้าประเทศได้ง่ายขึ้น และอาจมีเด็กร่วมเดินทางไปด้วยในฐานะบุตรของคู่สมรสเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ ทั้งนี้ ในการเดินทางจะใช้วิธีเดินผ่านประเทศอื่นๆก่อนที่เดินทางเข้าประเทศปลายทางที่แท้จริง ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้ตกเป็นที่สงสัยของเจ้าหน้าที่รัฐ จากนั้นหญิงหรือเด็กจะถูกนำไปค้าประเวณี โดยมีกลุ่มองค์กรอาชญากรรมในประเทศนั้นๆ เป็นผู้ดูแล กักขัง ควบคุมการทำงานของหญิงและเด็กต่อไป หรือ ในบางกรณีอาจใช้วิธีเดินเท้าเข้ามาในประเทศปลายทางโดยผ่านทางแนวตะเข็บชายแดน หรือเดินทางผ่านจุดผ่อนปรน จากนั้นเครือข่ายในประเทศปลายทางจะนำหญิงหรือเด็กเข้ามาค้าประเวณีในสถานค้าประเวณีในแถบจังหวัดชายแดนก่อน จากนั้นหญิงหรือเด็กต่างด้าวอาจถูกขายต่อไปเป็นทอดๆ นอกจากนี้ในบางกรณีก็เป็นการแสวงหาประโยชน์จากกลุ่มแรงงานต่างด้าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและใช้ช่องทางข่มขู่บังคับให้ค้าประเวณี ซึ่งหากมีการหลบหนีหญิงและเด็กอาจถูก

---

[26]Suzanne H. Jackson,"To Honor and Obey: Trafficking in "Mail- Order Brides"," The George Washington Law Review Vol. 70:475(June 2002), p.476.

[27]สรุปผลการดำเนินการของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาอบายมุข และการจัดระเบียบกิจการอาบ อบ นวด รวมถึงกิจการอื่นๆ ที่มีการค้าประเวณีแอบแฝง (พอ.) ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2546 ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2546 – 30 กันยายน 2547,น. 51-53.

ดำเนินคดีตามกฎหมายในประเทศนั้นๆ ส่วนกรณีของหญิงและเด็กที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานถูกต้องในเบื้องต้นก็อาจถูกหลอกลวงและถูกยึดเอกสารหลักฐานสำคัญต่างๆ เอาไว้เสียทั้งหมดเพื่อเป็นข้อต่อรองในการบังคับหญิงและเด็กให้ค้าประเวณีต่อไป

อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีวิธีการนำหญิงและเด็กไปค้าประเวณีในต่างประเทศไม่ได้มีขั้นตอนซับซ้อนและยุ่งยากดังตัวอย่างข้างต้นเสมอไป เนื่องจากในบางกรณีอาจใช้เพียงวิธีการง่ายๆ เช่น การให้สินบนแก่เจ้าพนักงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินการในลักษณะข้ามชาติเป็นไปได้โดยสะดวก ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะต้องมีเครือข่ายทั้งในประเทศต้นทางและประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทางที่ทำงานประสานกันอย่างเป็นระบบ

เพื่อให้สะดวกกับการทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการค้าประเวณีในปัจจุบันผู้เขียนใคร่ขอสรุปวิธีการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็น 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ขั้นตอนเบื้องต้นในการจัดหาหญิงและเด็กเพื่อค้าประเวณี ซึ่งขั้นตอนนี้จะมีนายหน้าที่อาจอยู่ในรูปปัจเจกชนหรือบริษัทจัดหางานจะทำการชักชวน หลอกลวง ชักจูง หรือการกระทำใดๆ ให้หญิงและเด็กหลงเชื่อและยินยอมเข้าเกี่ยวข้องกับขบวนการค้าประเวณีในเบื้องต้น ทั้งนี้การเข้าสู่กระบวนการของหญิงและเด็กนั้นอาจจะเป็นไปโดยความสมัครใจหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งเครือข่ายประเทศต้นทางจะทำการตระเตรียมการให้พร้อมเพื่อส่งหญิงหรือเด็กข้ามเขตแดน ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่าในบางกรณีนายหน้าเหล่านี้อาจจะเคยเป็นหญิงที่ค้าบริการทางเพศมาก่อนแล้วผันตัวเองมาเป็นนายหน้าในที่สุด

2) ขั้นตอนในการเตรียมการเพื่อนำหญิงหรือเด็กเข้ามาหรือส่งออกไปยังต่างประเทศ ซึ่งขั้นตอนนี้มีรูปแบบและวิธีการหลากหลายอาทิเช่น

(1) การแต่งงานบังหน้า อันเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้การส่งหญิงง่ายต่อการจัดการโดยเฉพาะปัญหาในเรื่องเอกสารผ่านแดน เช่น วีซ่า และเป็นวิธีการที่เป็นที่สงสัยของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองน้อยที่สุด

(2) การลักลอบเข้าเมือง เป็นการนำหญิงหรือเด็กที่ไม่มีเอกสารผ่านแดนเข้ามายังรัฐปลายทาง มักจะใช้ในกรณีที่เป็นประเทศที่มีชายแดนติดกัน

(3) การเข้าเมืองโดยถูกกฎหมาย วิธีการนี้มีการจัดทำเอกสารถูกต้องทุกประการ แต่มีจุดมุ่งหมายซ่อนเร้นว่าเมื่อวีซ่าหมดอายุก็ไม่คิดที่จะกลับออกนอกประเทศ

(4)การหลอกลวงในรูปของการจัดตั้งบริษัทจัดหางาน ซึ่งวิธีการนี้พบมากที่สุด เนื่องจากมีความน่าเชื่อถือและง่ายต่อการถูกหลอกลวง โดยหญิงและเด็กอาจได้ไปทำงานยังประเทศที่ประสงค์จริง เพียงแต่บริษัทปลายทางกลับเป็นสถานค้าประเวณี

(5) การติดสินบนเจ้าหน้าที่รัฐ นับเป็นวิธีการที่พบในทุกประเทศและเป็นรูปแบบที่ทำให้ค้าประเวณีหญิงและเด็กเติบโตอย่างรวดเร็ว และไม่สามารถปราบปรามหรือลดจำนวนลงได้ ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเองกลายเป็นผู้ละเลยต่อการบังคับใช้กฎหมาย หรือบางกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจถึงขนาดมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดดังกล่าว

3) ขั้นตอนการควบคุมหญิงและเด็กในประเทศปลายทาง ขั้นตอนนี้เป็นหนึ่งในมาตรการที่มีความสำคัญที่สุดในกระบวนการค้าหญิงและเด็ก โดยจะเห็นได้จากเมื่อหญิงและเด็กถูกนำเข้ามายังประเทศปลายทางจะมีองค์กรภายในของประเทศปลายทางรับหญิงและเด็กไปควบคุม โดยมีการแจ้งหนี้ที่หญิงและเด็กจะต้องชำระ มีการจัดเก็บเอกสารแสดงตน เช่น หนังสือเดินทาง วีซ่า ใบอนุญาตทำงาน (ถ้าหากมี) และอื่นๆอันเป็นเอกสารสำคัญ และควบคุมหญิงและเด็กนั้นไว้เพื่อค้าประเวณีต่อไป ทั้งนี้สถานค้าประเวณีในประเทศปลายทางมักอยู่ในลักษณะ "ระบบปิด" ซึ่งยากต่อการตรวจสอบและควบคุมจากทางราชการ

2.2.2.5 <u>ตัวอย่างองค์กรที่มีการค้าประเวณีข้ามชาติ</u>[28]

องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เป็นที่รู้จักทั้งในอดีตและปัจจุบันมีมากมายหลายองค์กร แต่ที่มีชื่อเสียงถึงขนาดเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในประเทศไทยได้แก่

(1) แก๊งค์ลูกหมูซึ่งเป็นองค์กรอาชญากรรมจากประเทศจีน ที่เรียกว่าแก๊งค์ลูกหมู เนื่องจากใช้คำว่า "ลูกหมู" แทนเหยื่อของการค้ามนุษย์ โดยกลุ่มนี้จะทำหน้าที่หลักในการลักลอบนำบุคคลเข้ามาทำงานในประเทศไทยอย่างผิดกฎหมาย รวมทั้งการนำหญิงและเด็กที่ยากจนจากประเทศจีนเข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทยด้วย นอกจากนี้ยังมีการขยายผลโดยการใช้ประเทศไทยเป็นจุดผ่านเพื่อนำหญิงหรือเด็กจากประเทศจีนส่งต่อไปยังประเทศที่สาม

(2) แก๊งโรซ่าซึ่งองค์กรอาชญากรรมจากประเทศเยอรมัน องค์กรนี้เข้ามาขยายเครือข่ายในประเทศไทย โดยอาศัยการเปิดบาร์เบียร์บังหน้า ซึ่งพฤติการณ์ที่เด่นชัดคือการนำหญิงไทยไปค้าประเวณีที่เยอรมัน ทั้งในรูปแบบที่หญิงนั้นสมัครใจและไม่สมัครใจ ทั้งนี้เนื่องจากหญิงไทยเป็นที่ต้องการของธุรกิจทางเพศในประเทศเยอรมันนั่นเอง

---

[28]วีระพงษ์ บุญโญภาส,"ยุโรปกับนโยบายความมั่นคง: อาชญากรรมข้ามชาติทางเศรษฐกิจ," ใน <u>ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและนโยบายความมั่นคง มุมมองไทย ยุโรป และนานาชาติ</u>, น.45-49.

(3) แก๊งเดนมาร์ก เป็นกลุ่มองค์กรที่ปักหลักในพัทยาที่สะท้อนปรากฏการณ์ของการค้าประเวณีในยุคปัจจุบันได้เป็นอย่างดี โดยองค์กรนี้จะทำหน้าที่หาเด็กชายทั้งจากประเทศไทยและประเทศในแถบยุโรปตะวันตกที่ยากจน เพื่อนำเข้าสู่การค้าประเวณีของชายรักเพศเดียวกัน

(4) กลุ่มนายซอ มู อัง เป็นกลุ่มของชาวพม่าที่มีการร่วมมือกับคนไทยและคนต่างชาติในการปลอมเอกสาร เช่น หนังสือเดินทาง วีซ่า เพื่อส่งหญิงไปค้าประเวณีที่ประเทศญี่ปุ่น รวมทั้งนำหญิงจากประเทศพม่าหรือทางตอนใต้ของประเทศจีนเข้ามาทำการค้าประเวณีในประเทศไทย

(5) กลุ่มยากูซ่าในประเทศญี่ปุ่น กลุ่มนี้จะประสานงานกับกลุ่มอาชญากรรมในประเทศไทยเพื่อจัดส่งหญิงไปค้าประเวณีในประเทศญี่ปุ่น โดยจะมีสถานค้าประเวณีของตนเองและมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับเจ้าหน้าที่รัฐในการให้การช่วยเหลือในการกระทำความผิดอย่างเหนียวแน่น

โดยสรุป จะเห็นได้ว่าการค้าประเวณีข้ามชาติเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงขึ้นในสังคมไทยไม่ว่าจะเป็นกรณีหญิงและเด็กต่างด้าวเข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทยหรือกรณีของหญิงและเด็กไทยที่ถูกนำไปค้าประเวณีในต่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยจะต้องมีมาตรการในการจัดการกับปัญหาดังกล่าวนี้ ทั้งในแง่ของการสกัดกั้นหรือการป้องกันมิให้มีการหลบหนีเข้ามาค้าประเวณีในประเทศไทย และการปราบปรามเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ นอกจากนี้ประเทศไทยจำต้องประสานงานและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางระหว่างประเทศเพื่อจัดการกับกับเครือข่ายนายหน้าที่อยู่ในประเทศไทยต่อไป อย่างไรก็ตามเพื่อให้ความร่วมมือประสบผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศในทุกๆด้านที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นจะต้องทำความเข้าใจในกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีข้ามชาติซึ่งผู้เขียนจะนำเสนอในบทต่อไป